

TUKEA TUEN JÄRJESTÄJILLE II

Lähikouluperiaate – totta vai tarua?

Johtamalla ja kehittämällä kohti inklusiivista koulua 5 op

9.5.2019 Tampere

Koulutusprosessi 2018 - 2019

Tuen järjestämisen yhteisöllinen johtaminen
2 pv + ennakkotehtävä

Jyväskylä
1.-2.11.2018

Lähikouluperiaate -totta vai tarua?
1 pv + välitehtävä

Tampere
17.1.2019

Uutta osaamista, uudet asenteet!
1 pv + välitehtävä

Tampere
9.5.2019

Päätösseminaari: Tuen järjestämisen uusi vuosikymmen

Jyväskylä
1.11.2019

Johtamisen verkkovalmennus (2 x 45 min)

Aluehallintovirastot

Lapsi- ja perhepalveluiden hankeagentit

Kunta-agentit

**Arvot, Käsitteet,
Poliittiset päätökset**

**Rakenteet ja mallit
Käytänteet**

Arvot ja asenteet

Käsitteiden määrittely

Lainsäädäntö, sopimukset ja normit

Kansallinen ja alueellinen ohjaus →

**Strategia, suunnitelmat,
kehittämishankkeet, arviointi,
omavalvonta**

Opetuksen järjestämisen rakenteet
(Eryityiskoulut ja –luokat, henkilöstö,
oppimisympäristö)

Resurssit

Henkilöstön osaaminen
(kehittämissuunnitelma)

Eriyttäminen

Yhteisopettajuus

Erytisopettajien konsultaatio

Yhteisöllinen oppilashuolto

Oppilaiden ja huoltajien osallisuus

Osaamisen jakaminen

Koulutuksen tavoitteet

Koulutusprosessin jälkeen olette:

- arvioineet **yhteisönne arvoja ja toimintakulttuuria** tukea tarvitsevan oppilaan näkökulmasta
- saaneet **eväitä ja tietoa rakentavaan yhteistyöhön** päättäjien kanssa normien mukaisessa kasvun, oppimisen ja koulunkäynnin tuen järjestämisessä ja resursoinnissa, sekä **ennaltaehkäisevässä työotteessa**
- laatineet **tuen järjestämisen suunnitelman**, jossa on
  - löydetty uusia rakenteita ja järjestelyjä, joilla voidaan saavuttaa parempia oppimistuloksia ja pedagogista hyvinvointia ja
  - **toimintamalleja monialaisen yhteistyön vahvistamiseen.**
- **verkostoituneet** muiden osaajien kanssa

Aika		Tavoite	Kouluttaja/-t
8.30	Kahvit		
9.00	Monialainen yhteistyö ja varhainen puuttuminen Vaativan erityisen tuen järjestäminen <ul style="list-style-type: none"> - koulunkäyntikyvyn arviointi työkaluja oppilaan vahvuuksien ja tuen tarpeen arviointiin 	Ymmärretään <ul style="list-style-type: none"> - monialaisen yhteistyön johtamisen merkitys (opiskeluhoolto, monialainen yhteistyö jne.) suunnitelmallisuuden, kehittämisen ja arvioinnin merkitys 	Mervi Pulkkinen ja Merja Koivisto, Valteri
10.00	Kehittämistehtävä – reflektointia ja sparrausta	<ul style="list-style-type: none"> - kerrataan valmennusten keskeistä antia - jaetaan kuntien nostot kehittämistyöstä 	Koulutettavat, Hanna-Kaisa Pekkarinen, Mervi Pulkkinen ja Merja Koivisto
11.00	Lounas		
12.00	Lapsi- ja perhepalveluiden yhdyspinnat ja yhteistyö koulun kanssa	<ul style="list-style-type: none"> - kuullaan ja keskustellaan muutostyön tilanteesta ja toimenpiteistä 	Johanna Santanen, Lape-muutosagentti Sari Välimaa, kunta-agentti
13.00	Työskentelyä kuntaryhmissä omakustanteiset kahvit työskentelyn lomassa	<ul style="list-style-type: none"> - jaetaan kokemuksia ja opitaan toisten kuntien kehittämistyöstä 	koulutettavat, Hanna-Kaisa Pekkarinen, Mervi Pulkkinen ja Merja Koivis
15.00	Seuraavat askelmat kehittämistehtävässä, verkkovalmennusten tilanne, oivallukset ja välitehtävä	<ul style="list-style-type: none"> - sovitaan kehittämistehtävän työstämisestä - aikataulutetaan kuntien verkkovalmennukset 	koulutettavat, Hanna-Kaisa Pekkarinen, Mervi Pulkkinen ja Merja Koivis
15.30	Päätös		

**Monialainen yhteistyö ja
varhainen puuttuminen**

Tukea tuen järjestäjille

KOULUTUSHANKE 2018-19

Tanja Salisma @TanjaSalisma · 5h

Opettajat kertovat, miten inklusio tuhoaa oppimistuloksia. Tärkeä kuitenkin huomata, ettei inklusio ole ongelmien juurisyy, vaan se, ettei riittävää tukea järjestetä. Tämä on nyt korjattava sen sijaan, että luovuttaisiin kaikkien yhteisestä koulusta

Translate Tweet

SDP:n tavoitteena on hallitusohjelmaa laadittaessa, että koulutukseen tehdään merkittäviä lisäpanostuksia. Näillä lisäresursseilla muun muassa parannettaisiin kouluterveydenhoitajan, lääkärin, koulupsykologin, kuraattorin, opinto-ohjaajan ja nuorisotyön palveluiden saatavuutta peruskouluissa.

– Lisäresurssien lisäksi on myös kehitettävä koulutuksen ohjausta niin, että kaikilla lapsilla on tosiasialliset mahdollisuudet tarvitsemaansa tukeen, SDP linjaa.

Vihreiden mukaan seuraavan hallituksen on laitettava kolmiportainen tuki kuntoon sekä lisättävä resursseja samanaikaisopetukseen, erityisopetukseen ja oppilaanohjaukseen. Näiden toimien jälkeen vihreät haluaa selvitetävän, millä keinoin oppimisen ja koulunkäynnin tukea voitaisiin vahvistaa paremmin.

Vihreät korostaa, että moniammatillista yhteistyötä tarvitaan siinä, miten opetus järjestetään.

– Päätös integroinnista tai pienryhmästä ei saa olla oppilaan edun vastainen tai riippua opetuksen resursseista.

Kokoomuksen mukaan kolmiportaista tukea on uudistettava siten, että jokainen oppilas saa tarvitsemansa tuen ja palvelut. Byrokratian sijaan on keskityttävä siihen, että tuen rakenteet toimivat kouluissa, eikä opettajien työkuorma kasva kohtuuttomasti, kokoomus katsoo.

– Myös pienryhmäopetuksen on oltava olennainen osa peruskoululaisten yksilöllistä tukea ja pienryhmä on oppilaan tarpeen niin vaatiessa järjestettävä. Tästä ei saa kunnissa tinkiä, kokoomus linjaa.

Keskustan mukaan oppilaiden erilaiset tarpeet ja taustat pitää ottaa nykyistä paremmin ja joustavammin huomioon oppilasryhmien koossa.

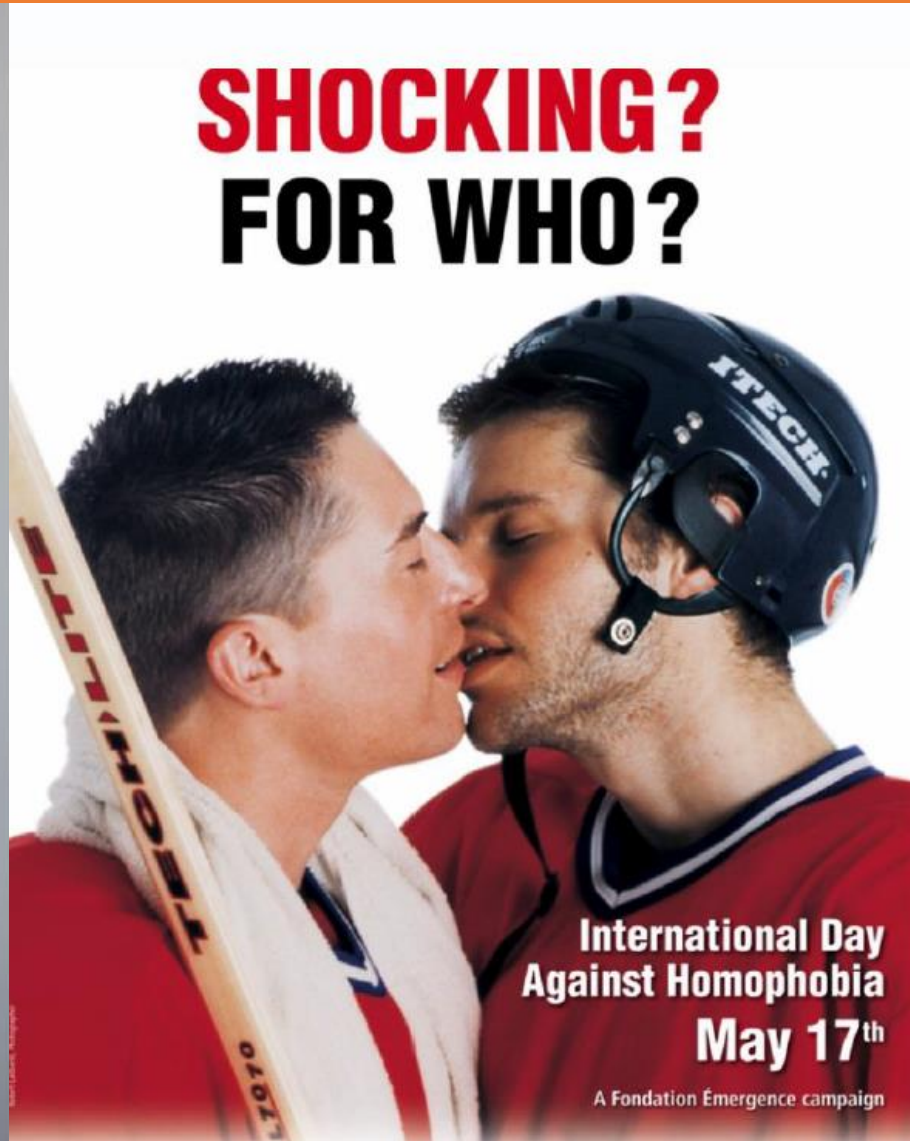
Keskusta ei kannata yksittäisen opettajamitoituksen säätämistä lailla, koska se voisi aiheuttaa hankaluuksia esimerkiksi pienissä kunnissa ja kouluissa, jos oppilasmäärä ylittäisi vaikkapa yhdellä oppilaalla laissa säädetyn rajan.

avallisiin luokkiin, muttei taannut heille

ukaan tässä niille yksi evä siihen, miksi Su

Perussuomalaisen mielestä erityisoppilaita ei pidä väkisin yrittää integroida normaaleihin luokkiin, vaan heille on tarvittaessa järjestettävä erityisopetusta pienryhmissä. PS:n mukaan painopiste on siirrettävä korjaavasta työstä ennaltaehkäiseviin toimiin. PS haluaa, että erityisluokat palautetaan.

Puhutaanko koulussa syrjivää, eriarvoistavaa puhetta?

7.2.2019

THL:n ja Opetushallituksen kysely: Yhdenvertaisuus ei toteudu koulujen kuraattori- ja psykologipalveluissa

Verkkouutinen

Perusopetuksessa työskentelevien koulukuraattorien ja -psykologien oppilas- ja toimipistemäärissä on suuria eroja: esimerkiksi kokoaikaisten työntekijöiden vastuulla olevien oppilaiden määrä vaihtelee alle 700 ja 2000 välillä. Osa kuraattoreista ja psykologeista tekee työtään yhdessä toimipisteessä, osalla niitä voi olla jopa 12. Myös työn sisällöissä ja toimintatavoissa on vaihtelevuutta.

Nämä ovat tuloksia Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) sekä Opetushallituksen kyselystä, joka toteutettiin keväällä 2018. Tässä ensimmäisessä valtakunnallisessa tiedonkeruussa saatiin tietoa koulukuraattori- ja psykologityön järjestämisestä, yhteisöllisen ja yksilökohtaisen opiskeluhuollon toteuttamisesta, työkäytännöistä sekä yhteistyöstä. Kyselyyn vastasi 484 kuraattoria ja 332 psykologia.

Työnkuvassa painottuu yksilökohtainen työ

Kummankin ammattiryhmän työnkuviissa painottui yksilökohtainen työ, sillä vain keskimäärin viidennes työajasta käytettiin yhteisölliseen työhön. Siinä miten yksilökohtaista työtä toteutettiin, oli suuria työntekijäkohtaisia eroja. Myös työajan jakautuminen eri tehtävien välillä vaihteli. Tavallisin työtapa yksilökohtaisessa monialaisessa opiskeluhuollossa oli konsultaatioiden antaminen tai

[Tiedote 7.2.2019](#)

Lain toimeenpanon tueksi

- Kansallista ohjausta ja jatkuvaa koulutusta oikeisiin työtapoihin
- Seuranta ja valvontaa
- Yhteisölliseen työhön lasten, nuorten ja vanhempien aitoa **osallisuutta**
- Yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon **hyvää vuorovaikutusta** ja oppilaiden ja opiskelijoiden **oikeuksien tuntemista ja toteuttamista**
- **Keinoja vaikuttaa kouluyhteisön ilmapiiriin** siten, että lapset ja nuoret uskaltavat ja haluavat kertoa huolistaan ja murheistaan jo silloin, kun ne ovat vielä pieniä

Palvelut ja pohdintaa

- Perhekeskukset**
- Neuvola
  - Perhetyö
  - digitaaliset palvelut
  - vanhemmuuden ja parisuhteen tuki
  - eropalvelut

- Varhaiskasvatus ja koulu**
- Opiskeluhoito
  - Vahva yleinen tuki
  - Kiva koulu, Friends jne.

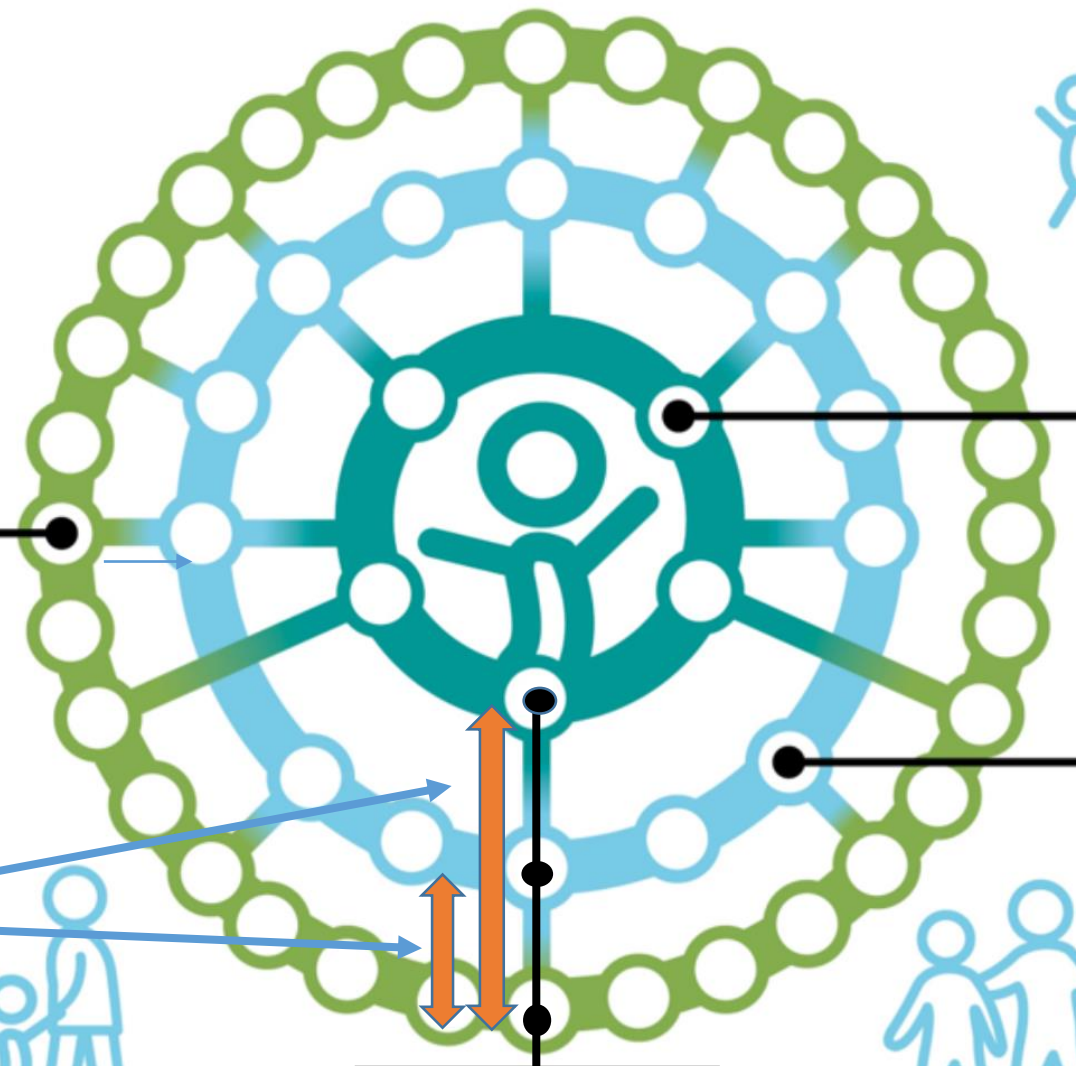
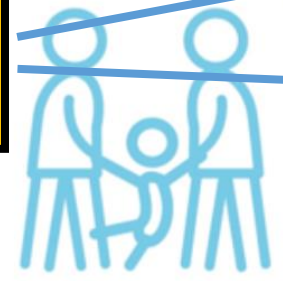

Matalan kynnyksen palvelut

- Perhekeskukset
- Varhaiskasvatus ja koulu
- Järjestöt ja seurakunnat

Palveluita tarjolla kaikille lapsille, nuorille ja perheille

Vaativaa erityistä tukea tarvitsevan oppilaan palvelupolku

Palveluita vaativinta tukea ja hoitoa tarvitseville lapsille, nuorille ja perheille

OT-keskukset ja verkostot

- Asiantuntijatyöryhmät, yksiköt ja -verkostot
- Konsultaatiot ja liikkuvat palvelut
- Tutkimus, kehittäminen ja koordinaatio

Vaativat palvelut

- Lastensuojelun vaativat erityispalvelut
- vaativat lasten ja nuorten psykiatriset palvelut
- Rikosseuraamusten piiriin joutuneiden palvelut
- vaativat päihdepalvelut

Erityistason palvelut

- Lastensuojelu
- Erikoissairaanhoido
- Muut erityistason palvelut

Palveluita erityistä tukea ja hoitoa tarvitseville lapsille, nuorille ja perheille

VIP
Vaativan erityisen tuen verkoston palvelut

Pedagogisia palveluja yleisellä, vaativalla ja erityistasolla

Pohtikaa kuntaryhmissä

- **Painottuuko kuntanne palveluissa painottuu varhainen ja ennaltaehkäisevä työ? Miten?**
- **Millä mittareilla kunnassa mitataan laatua ja resurssien jakautumista eri tason palveluihin ?**
(Voitte halutessanne hyödyntää taulukkoa)

	Kuntamme monialaisia lasten, nuorten ja perheiden palveluita	Monialainen yhteistyö opetuspalveluiden kanssa → Kehittämisajatuksia	Palveluiden vaikutusten ja vaikuttavuuden arviointi <small>(suunnittelu, toteutus – seuranta – mittarit?)</small>
Vaativat palvelut (OT-keskukset ja verkostot)			
Erityistason palvelut			
Matalan kynnyksen/perustason palvelut			

Millainen kuntanne opiskeluhuollon ohjausryhmä on (jäsenet ja heidän eustamansa tahot)?

Mitä tehtäviä ohjausryhmällä on?

Miten ohjausryhmänne koordinoi opiskeluhuollon omavalvontaa?

Millaista tietoa (ja miten) ohjausryhmä toimittaa koulutuksen järjestäjien ja kuntien päätöksenteon valmisteluun (toiminta- ja taloussuunnitelmiin)?

Lomake opiskeluhuollon ja sen johtamisen kehittämiseksi

Lomakkeessa esitetään ensin kansallisiin linjauksiin perustuva tavoite. Lomakkeen Miten -kysymykset auttavat seuraamaan ja arvioimaan monialaista opiskeluhoitoa ja sen johtamista oppilaitoksissa ja kunnissa.

Jokaisen kysymyksen kohdalla pohditaan, onko asiasta sovittu. Vastausvaihtoehdot ovat (1) kyllä, (2) ei ja (3) ei tietoa / sovellu. Suluissa olevat numerot viittaavat Monialainen opiskeluhoito ja sen johtaminen -oppaan lukuihin.

Kysymykset liittyvät seuraaviin sisältöihin:

1. OPISKELUHUOLLON RYHMÄT JA SUUNNITELMAT	2
1.1 Opiskeluhoollon ryhmät ja niiden tehtävät (3.1).....	2
1.2 Opiskeluhoitoa ohjaavien suunnitelmien laadinta (3.2).....	5
1.3 Opiskeluhoollon ryhmät ja suunnitelmat ammatillisessa peruskoulutuksessa (3.3).....	8
2. MONIALAINEN YHTEISTOIMINTA	9
2.1 Osallisuuden tukeminen (4.1).....	9
2.2 Toimintatapojen yhtenäistäminen ja yhteistoiminta (4.2).....	10
2.3 Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö (4.3).....	11
3. YHTEISÖLLINEN OPISKELUHUOLTO	12
3.1 Yhteisöllisen opiskeluhoollon järjestäminen ja tavoitteet (5.1).....	12
3.2 Yhteisöllisen hyvinvoinnin edistäminen yhtenäisin toimintatavoin (5.2).....	12
4. YKSILÖKOHTAINEN OPISKELUHUOLTO	17
4.1 Yksilökohtaisen opiskeluhoollon järjestäminen (6.1).....	17
4.2 Yksilön hyvinvoinnin edistäminen yhtenäisin toimintatavoin (6.2).....	20

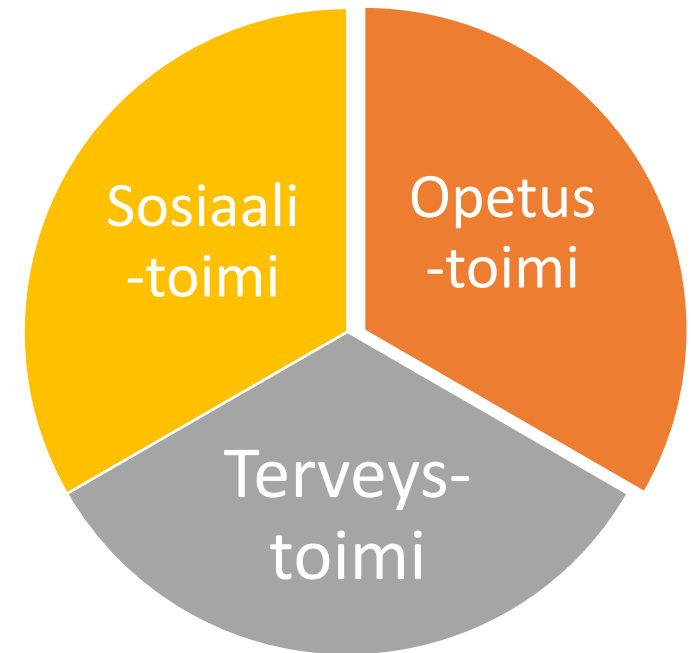
Lomake johtamisen kehittämiseksi

Luo luottamusta - Suojele lasta VERKKOVALMENNUS

OPIKSELUHUOLLON OHJAUSRYHMÄ

Koulutuksen järjestäjäkohtainen, voi olla myös useamman järjestäjän yhteinen

- Kehittää, suunnittelee, ohjaa ja arvioi monialaisesti opiskeluhoitoa
- Koordinoi omavalvontaa
→ **KUKA** → **MITEN** → **MILLOIN**
- Kiinteä yhteys koulutuksen järjestäjien ja kuntien päätöksenteon valmisteluun (toiminta- ja taloussuunnitelmat)

OHJAUSRYHMÄ

- **Seuraa ja arvioi rahoituksen jakautumista ennaltaehkäiseviin ja korjaaviin palveluihin**
  - millä mittareilla palveluiden vaikuttavuus mitataan
  - tiedottamisvastuu päättäjille
- **Miten ”muuttuvat tekijät” huomioidaan**
  - Uudet lastensuojelulaitokset, eri-kieli ja kulttuuritaustaiset, traumatisoituneet, yksinhuoltajuus, eroperheet, vaativaa erityistä tukea tarvitsevat

OHJAUSRYHMÄN TEHTÄVIÄ

Esimerkiksi

- **Lapsivaikutusten arviointi + Lapsen oikeuksien ja edun varmistaminen**
→ päätösten perustelu
- **Tiedonsiirron käytänteet hallintokuntien kesken**
- **Yksiköiden käytänteiden yhdenvertaisuus ja toimintamallit** (sivistys- sosiaali- ja terveyspalvelut) → yhteistyökäytänteiden hiomisen vuosikello
- **Keskijohdon osaaminen lainsäädännöstä ja normeista** – myös toisten lainsäädäntö (vaikuttavin osin)
- **Kunnan yhtenäiset lomakkeistot**
- huoltajan kuuleminen, lupalomakkeet jne.
- **Vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden palvelupolut**

Huoneentaulu

Koulupolulla-videosarja:

<http://bit.ly/KoulupolullaYouTube>

Videosarjassa muistellaan meidän koulupolkua aina varhaiskasvatuksesta omalla kohdallani korkeakouluun.

Hieman valtavirrasta poikkeavamman meidän kokemuksista tällä polulla tekee se, että lastensuojelun avo-, sijais- ja jälkihuolto on kulkenut meidän mukana tällä matkalla.

Toivomme, että ollaan onnistuttu videoilla kuvailemaan jonkin verran siitä sosiaalisesta todellisuudesta, jossa lastensuojelun sijaishuollossa asuvat lapset ja nuoret elävät.

Esimerkki sovittavasta käytänteestä

LASTENSUOJELUN LAATUSUOSITUS TIIVIISTI

KAIKEN LASTENSUOJELU- TYÖN JA SUOSITUKSEN LÄPÄISEVÄÄ VIISI EETTISTÄ PERIAATETTA:

- asiakkaiden ihmisarvo ja perusoikeudet,
- lapsen etu,
- vuorovaikutus,
- ammattihenkilöstön työn laatu sekä
- vastuulliset päätökset ja toimintakulttuuri.

Jokaisen lastensuojelutyötä tekevän tulee arvioida sitä, mitä periaatteet tarkoittavat omassa työtehtävässä ja työyhteisössä.

YHTEINEN PALVELUJÄRJESTELMÄ

- Ilmoituksen tehneelle viranomais taholle tieto lastensuojeluilmoituksen vastaanottamisesta ja asiaa hoitavan toimiston/työntekijän nimi ja yhteystieto
- Lastensuojeluilmoituksen tehnyt ammattilainen ja muu viranomaisen tarvittavassa määrin mukaan lapsen asian selvittämiseen ja tuen tarjoamiseen
- sosiaalityöntekijän tehtävänä koordinoida

MONIULOTTEINEN ARVIOINTI

- Asiakkaan tilanteen arviointi virkavastuulla tehtävää ja kiinteä osa lastensuojelun asiakasprosessia
- Lapsen/nuoren ja hänen vanhempansa

**Vaativan erityisen tuen järjestäminen
– pari käytännön työkalua**

Vaativan erityisen
tuen kehittäminen

[Jokainen lapsi ja nuori on VIP_piiirrosvideo](#)

Opetus- ja
kulttuuri-
ministeriö

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Puustjärvi: Koulunkäyntikyky ja sen arviointi

Eri tahojen yhteistyönä tehty arvio oppilaan koulunkäyntikyvystä		
Koulun ja opetusryhmän tilanne	Lapsen vointi /tilanne - Mitä oireen/käyttäytymisen taustalla on?	Muiden tahojen järjestämä tuki
<ul style="list-style-type: none"> ryhmän kokonaistilanne – onko kyse yksilön vai ryhmän ongelmasta? tukitoimet ja niiden teho ja riittävyys lapsen ja ryhmän turvallisuus opettajan näkökulma ja jaksaminen	<ul style="list-style-type: none"> oppimiskyky yhteistyökyky, ryhmätaidot motivaatio psykkinen ja fyysinen terveydentila oireita lievittävät ja provosoivat tekijät ja tilanteet kotitilanne koettu stressi (kiusaaminen, ympäristön aiheuttama kuormittuminen) Toiminnanohjauksen taidot	<ul style="list-style-type: none"> fyysisen tai psyykkisen sairauden hoito ja sen toteutuminen lastensuojelun tukimuodot

Eri tahojen yhteistyönä tehty arvio oppilaan koulunkäyntikyvystä

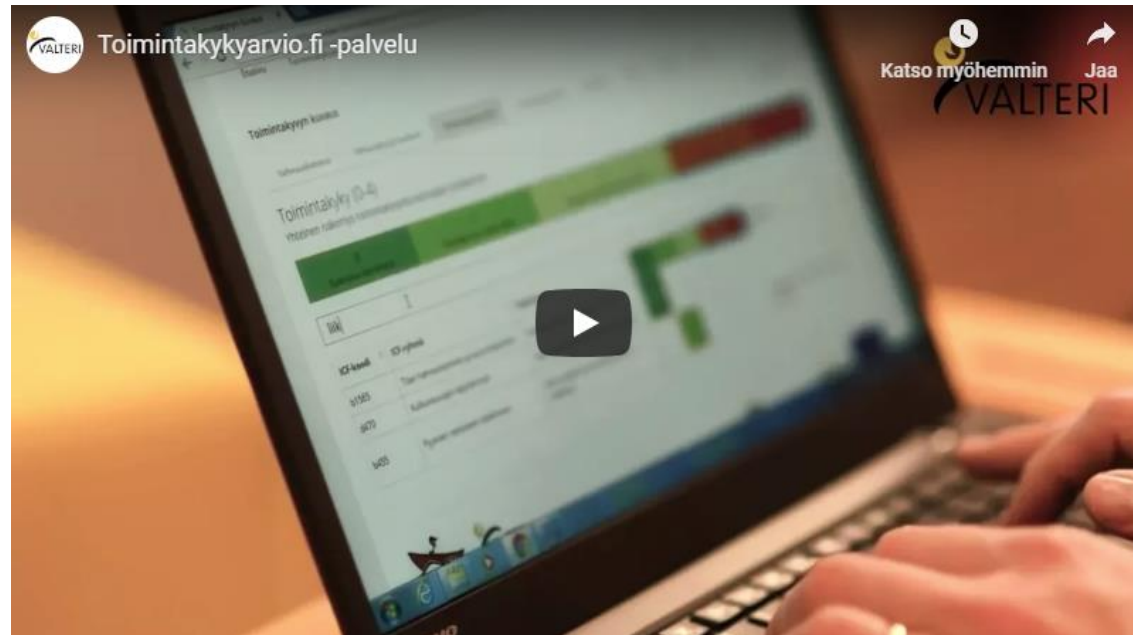
Koulun ja opetusryhmän tilanne

**Lapsen vointi /tilanne -
Mitä oireen/käyttäytymisen taustalla
on**

Muiden tahojen järjestämä tuki

Jatkotoimenpiteet ja vastuuhenkilöt

Toimintakykyarvio.fi

Luo tunnus ja kirjaudu käyttäjäksi :

<http://www.omatervareitti.fi/toimintakykyarvio.html>

**Kehittämistehtävä –
reflektointia ja sparrausta**

Kehittämisen ABC – ajatelmia verkkovalmennuksista 1

- Johdon ja johtamisen merkitys!
- Inklusion arvoperusta ja toimintamallit näkyväksi ja ymmärrettäväksi kaikille
- Visualisointi ja asioiden yksinkertaistaminen
- Jatkuva viestintä, valmius perusteluun
- Ymmärrettävät tavoitteet ja visio sekä onnistumista mittaavat, selkeät mittarit
- Ydinporukka prosessin johdossa - vastuun jakaminen riittävän monille hartioille

Inklusiota edistämässä

Kirjoja

Päivi Pihlaja ja Riitta Viitala (toim.) 2018. Varhaiserityiskasvatus

→ Miten lasten yksilölliset tuen tarpeet huomioidaan ryhmämuotoisessa ympäristössä?

David Mitchell, 2018. 27 tutkitusti toimivaa tapaa opettaa

→ Jotta kaikki voisivat oppia, opettajat tarvitsevat tapoja opetuksensa tehostamiseen. Teoksessa esitellään joukko tieteelliseen tutkimukseen perustuvia sovelluksia käytännön opetustyöhön.

Booth, T. & Ainscow, M. 2002. Index for Inclusion. Developing learning and participation in schools. Centre for Studies on Inclusive Education (CSIE). Suomeksi Koulu ja inklusio - työkirja osallistavan opetuksen järjestämiseksi

Muuta materiaalia

Vanhempainliitto

[Katso eri luokka-asteiden yhdenvertaisuuspajat](#)

[Epelin käytänteitä erityisperheiden osallisuuteen ja arvokeskusteluihin](#)

Asko Leppilammen blogi-sivusto

[Yhteistoiminnallisia kasvua ja oppimisen edistäviä harjoituksia](#)

Inklusiota edistämässä

Videoita

Toimintakulttuurin muuttaminen koulun arjessa, rehtori Ville Laivamaa, Lappeen koulu ([materiaali](#) ja [tallenne](#))

[Ratkaisukeskeinen toimintakulttuuri Lappeenrannan Joutsenon koulussa](#)

[Erytisen tuen oppilas yleisopetuksen luokassa - eriyttämistapoja inklusion hengessä Tiina Pilpacka-Rönkä](#)

[Oppilas, tavoitteet ja arviointi - miten kirjoitan oppilaasta. Raisa Sieppi](#)

+ Kirja Varhaiserityiskasvatus 4. kpl (Noora Heiskanen: Tuen prosessit ja lähtökohdat)

[Laadukasta tukea johtamalla-Podcast - J.Vetoniemi, T. Toikkanen](#)

[Making sense of Universal Design for learning](#)

Watch Alberta Education's new Inclusive Education Video Series to learn more about inclusive education topics, including Valuing All Students; Changing How We Talk about Disabilities; and Using A Positive Behaviour Approach to Support Learning. Education.alberta.ca/inclusion

Sosiaalinen osallisuus rakentuu

- 1. olemisen**, (tilat, tahto, asenteet, lainsäädäntö)
- 2. toimimisen** ja (pedagogiikka, yhteistoiminnallisuus, vertaistuki, teknologia)
- 3. kokemisen** tasoilla. (yhteiset tarinat, tunteet, turvallisuus, hyvinvointi, yhteisöön kuuluminen)

Inklusiivisen koulun ytimessä on yksilön tunne yhteisöön kuulumisesta!

Lapsi- ja perhepalveluiden yhdyspinnat ja yhteistyö koulun kanssa

Mitä LAPE:n yhdyspinnoilla tapahtuu?

Selvitä kuntaryhmissä,

- **mitä maakunnissa kehitetään?**
- **miten olette kehittämistyössä mukana?**
- **oletteko tavanneet alueenne kunta-agentin?**

Linkit:

- <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/lapsi-ja-perhepalveluiden-muutosohjelma-lape-/maakunnissa-tapahtuu>
- Kunta-agentti video <https://vip-verkosto.fi/vip-tietoiskut/>

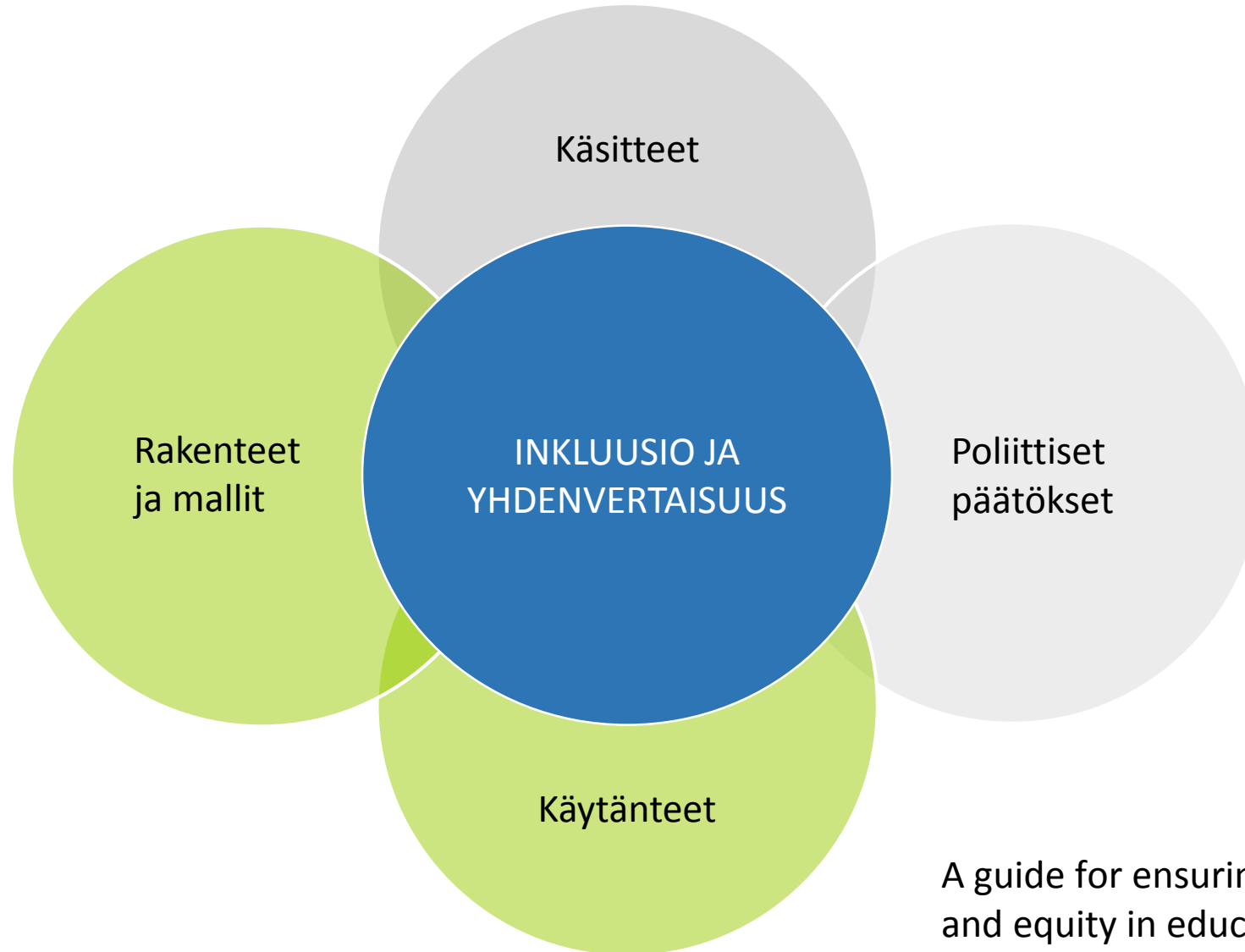
Kehittämistehtävä

Pohdintaa sekoitetuissa kuntaryhmissä

Keskustelkaa ja
hyödyntäkää toistenne
kehittämisaajatuksia ja
monialaisen yhteistyön
hyviä käytänteitä

Inklusion ulottuvuudet – kehittämisen kehykset

A guide for ensuring inclusion
and equity in education, UNESCO 2017

1.3. Rakenteet ja mallit - Miten oppimisen tuen rakenteet ja mallit aktiivisesti edistävät inklusiota ja yhdenvertaisuutta?

Tarkasteltavat asiat	Tiedostettu / keskusteltu- MITÄ?	Tehty suunnitelmia- MILLAISIA?	Suunnitelmat otettu käyttöön - MITEN?
3.1 Tuen tarpeessa olevien oppilaiden saama tuki on laadukasta			
3.2 Kaikki palvelujen tarjoajat ja oppilaan huoltajat toimivat yhdessä inklusiivisten palvelujen ja käytänteiden koordinoinnissa			
3.3 Resurssit on jaettu siten, että ne kohdistuvat tehokkaasti tuen tarpeessa oleville			
3.4 Erytyiskouluilla ja muilla palveluntarjoajilla on selkeä rooli inklusion ja yhdenvertaisuuden edistämisessä			

1.4 Käytänteet - Miten oppimisen tuen käytänteet aktiivisesti edistävät inklusiota ja yhdenvertaisuutta?

Tarkasteltavat asiat	Tiedostettu / keskusteltu- MITÄ?	Tehty suunnitelmia- MILLAISIA?	Suunnitelmat otettu käyttöön - MITEN?
4.1 Kouluilla on olemassa toimintamalleja joilla rohkaistaan kaikkien oppilaiden koulunkäyntiä, osallisuutta ja suorituksia.			
4.2 Koulut tarjoavat tukea oppilaille, jotka ovat alisuorittajia, syrjäytymisvaarassa tai jääneet pois koulusta			
4.3 Opetushenkilöstö on saanut koulutusta ja valmistautunut oppilaiden moninaisuuden kohtaamiseen			
4.4 Opetushenkilöstöllä on mahdollisuus jatkuvaan ammatilliseen kouluttautumiseen inklusion ja yhdenvertaisuuden käytänteistä			

Inclusive Education and Effective Classroom Practices

Yhteistoiminnallinen oppiminen

Heterogeeninen ryhmäjako

Yhteisopettajuus

Yhteistoiminnallinen ongelmanratkaisu

Tavoitteellinen ja tuloksellinen opetus

Joustavat opetusjärjestelyt

Vaihtoehtoiset oppimistavat

©BNP Design Studio * www.ClipartOf.com/105985

https://www.european-agency.org/sites/default/files/inclusive-education-and-effective-classroom-practice_IECP-Literature-Review.pdf

Pohdintaa kuntaryhmissä: Rakenteet ja mallit, käytänteet

1. Tunnistakaa oppilaiden osallisuuden esteitä kuntanne rakenteissa ja käytänteissä?
2. Pohtikaa havaintojenne pohjalta kuntanne rakenteita ja malleja sekä käytänteitä

Miten tästä eteenpäin?

Valmennukset jatkuvat

Jokaiselle kuntaryhmälle kuuluu 2 x 45 minuutin etäohjaus. Syksyn etäohjaus voi olla kevään tapaan konkreettisen kehittämissuunnitelman tarkastelua ja yhteissuunnittelua koulutukseen osallistuvan ryhmän kanssa. Sparrauksen voi myös kohdistaa jollekin muulle ryhmälle kunnassa. Varatkaa aika syksyille 2019 ennen seminaaria. Valmennuksessa kerrotaan kunnan messuteema messuluetteloa varten.

Syksyn seminaari 1.11.2019 Jyväskylä, Ruusupuisto

Seminaarissa jokainen kunta esittelee oman kuntansa kehittämisskeleita inklusion edistämässä sekä kehittämissuunnitelmansa tilanteen. Messutuotos/-esiteltävä asia voi olla kirjallinen dokumentti / kuva /pp-esitys/ video tms.